לעילוי נשמת אמי, מרת רבקה גרונברגר ,רבקה בת גבריאל חיים ומלכה פרל אלבוגן,
במלאת 10 שנים לפטירתה. חכמתה, חוש ההומור שלה ומסירותה לה' ממשיכים ללמד אותנו ולשמח
את ליבנו. נתרם על ידי יוכבד ונתן לינדנבאום.

המכללה האקדמית הרצוג
מייסודן של מכללות לינשיץ והרצוג
אלון שבות ▪ ירושלים ▪ מגדל עוז

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ו

איבוד השדה והבית של האישה השונמית (מל״ב ח׳)

יונתן גרוסמן

אוריאל סימון, קריאה ספרותית במקרא: סיפורי נביאים, עמ׳ 314–315:

״כמו בסיפור אסוך השמן, שבו נס עמידת השמן משלים את נס זרימתו, כך גם כאן מתבטאת העזרה הנבואית השלמה בנס כפול – הצלה מן הרעב מכאן, והצלה מתוצאות ההצלה הקודמת מכאן״ (עמ׳ 314–315).

תזמון כנס וכאירוניה

״וַיְהִי הוּא מְסַפֵּר לַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת הַמֵּת וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת בְּנָהּ צֹעֶקֶת אֶל הַמֶּלֶךְ עַל בֵּיתָהּ וְעַל שָׂדָהּ״.

השגחה: ״וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת״ (בראשית כ״ד, טו)

אירוניה: ״וַיְהִי כְּכַלּוֹתוֹ לְהַעֲלוֹת הָעֹלָה וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל בָּא״ (שמ״א י״ג, י)

״מַה נַּעֲשָׂה יְקָר וּגְדוּלָּה לְמָרְדֳּכַי עַל זֶה... וְהָמָן בָּא לַחָצֵר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה לֵאמֹר לַמֶּלֶךְ לִתְלוֹת אֶת מָרְדֳּכַי״ (אסתר ו׳, ג-ד).

סיפורי אלישע

צו ה׳ לאליהו: ׳משיחת׳ חזאל למלך ארם / ׳משיחת׳ יהוא למלך ישראל / ׳משיחת׳ אלישע לנביא (מל״א יט)

- מינוי אלישע כמשרת אליהו (מל״א י״ט, יט-כא) + הקדשת אלישע כנביא (מל״ב ב׳, א-ח)
- ריפוי המעיין ביריחו (ב׳, יט-כא) ו״עלה קרח״ (ב׳, כא-כג)
- מלחמת שלושת המלכים נגד מואב (ג׳, ד-כא)
- פך השמן המופלא (ד׳, א-ז)
- לידתו ותחייתו של בן השונמית (ד׳, ח-לז)
- הנזיד הרעיל (ד׳, לח-מא)
- ריבוי המזון (ד׳, מב-מד)
- ריפוי נעמן מצרעתו (ה׳, א-כז)
- הגרזן הצף (ו׳, א-ז)
- המצור על דותן (ו׳, ח-כג)
- המצור על שומרון (ו׳, כד – ז׳, כ)
- **איבוד השדה של האישה השונמית (ח׳, א-ו)**
- נבואת אלישע לחזאל ובן הדד (ח׳, ז-טו)
- משיחת יהוא (ט׳-י׳)
- ״חץ תשועה בארם״ (י״ג, יד-יט), ותחיית המת (י״ג, כ-כא).

שיעורי ימי העיון זמינים כל השנה גם באתר התנ"ך
www.hatanakh.com
תנך הרצוג

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ו

'אנלוגיה דינמית': רעב השונמית ורעב מצרים

	יוסף פותר החלומות	אלישע הנביא
רעב שבע שנים	"וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל הַיְאֹר" (בראשית מ"א, א). "הִנֵּה שֶׁבַע שָׁנִים בָּאוֹת שָׂבָע גָּדוֹל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם. וְקָמוּ שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח כָּל הַשָּׂבָע בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְכִלָּה הָרָעָב אֶת הָאָרֶץ" (בראשית מ"א, כט-ל).	"כִּי קָרָא ה' לָרָעָב וְגַם בָּא אֶל הָאָרֶץ שֶׁבַע שָׁנִים... וַיְהִי מִקְצֵה שֶׁבַע שָׁנִים".
נדודים מכנען בעקבות הרעב	"וּקְחוּ אֶת אֲבִיכֶם וְאֶת בָּתֵּיכֶם וּבֹאוּ אֵלָי" (בראשית מ"ה, יח). "וַיֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה לָגוּר בָּאָרֶץ בָּאנוּ" (בראשית מ"ז, ד).	"קוּמִי וּלְכִי אתי [קרי: אַתְּ] וּבֵיתֵךְ וְגוּרִי בַּאֲשֶׁר תָּגוּרִי... וַתֵּלֶךְ הִיא וּבֵיתָהּ וַתָּגָר בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים שֶׁבַע שָׁנִים".
הפיתרון איננו ביטול הרעב	משבר הרעב מנוהל בעזרת השלטון.	משבר הרעב והחזרת השדה נעשים על ידי נדודים ובעזרת השלטון.
'מתווך' לדיבור עם המלך	**יוסף** מקרב את משפחתו אל המלך ומארגן את הישיבה בארץ גושן.	**גיחזי** הוא ה'מתווך' שאומר על האישה: "זאת האישה וזה בנה".
הענקת שדות	**יוסף** מעניק למשפחתו נחלה במצרים: "וַיּוֹשֶׁב יוֹסֵף אֶת אָבִיו וְאֶת אֶחָיו וַיִּתֵּן לָהֶם אֲחֻזָּה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" (בר' מ"ז, יא)	**המלך** מחזיר לאישה את נחלותיה: "הָשֵׁיב אֶת כָּל אֲשֶׁר לָהּ וְאֵת כָּל תְּבוּאֹת הַשָּׂדֶה מִיּוֹם עָזְבָה אֶת הָאָרֶץ וְעַד עָתָּה".
צעקות למלך	פרעה שולח את 'הצועקים' **ליוסף** שייתן להם מזון: "וַתִּרְעַב כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל פַּרְעֹה לַלָּחֶם וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה לְכָל מִצְרַיִם לְכוּ אֶל יוֹסֵף אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ" (בראשית מ"א, נה).	המלך מוסר את 'הצועקת' ביד **סריס** אחד שייתן לה את שדה: "וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת בְּנָהּ צֹעֶקֶת אֶל הַמֶּלֶךְ עַל בֵּיתָהּ וְעַל שָׂדָהּ... וַיִּתֶּן לָהּ הַמֶּלֶךְ סָרִיס אֶחָד לֵאמֹר הָשֵׁיב אֶת כָּל אֲשֶׁר לָהּ וְאֵת כָּל תְּבוּאֹת הַשָּׂדֶה מִיּוֹם עָזְבָה אֶת הָאָרֶץ וְעַד עָתָּה".